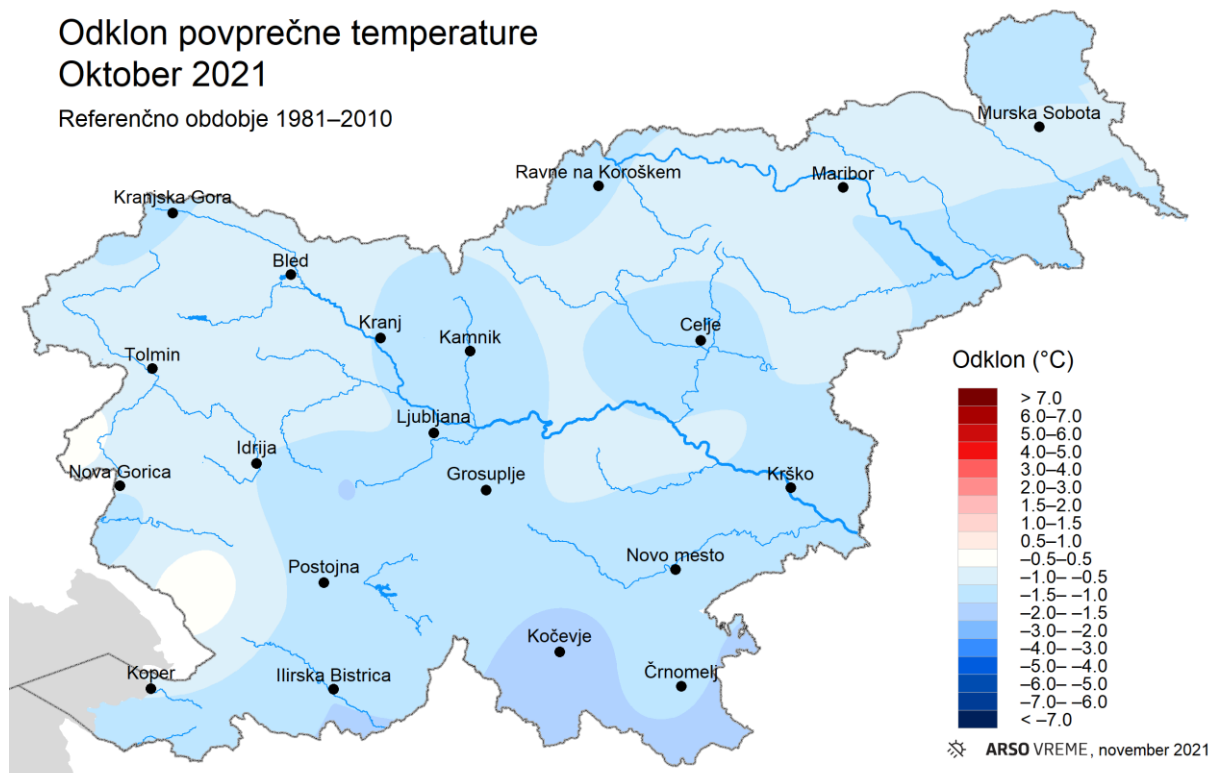

Podnebne značilnosti oktobra 2021

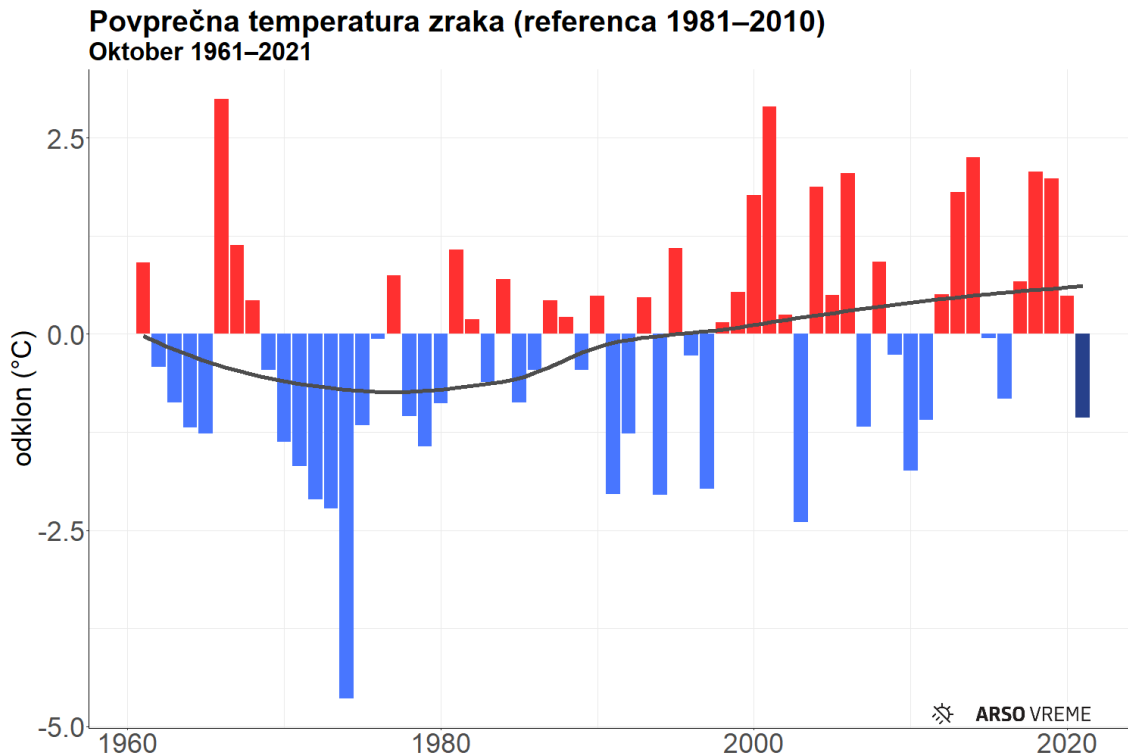
Po delnih in še ne povsem preverjenih podatkih je bila oktobrska temperatura zraka v Sloveniji pod povprečjem dolgoletnega obdobja, razen manjših območij, kjer je bila povprečna. Oktober je bil večinoma podpovprečno namočen, razen v Slovenskih goricah, Halozah in majhnem delu Bele krajine, ter nadpovprečno osončen, razen v osrednji Sloveniji, kjer je bila osončenost povprečna, in na goratem severu države, kjer je bila podpovprečna.

Slika 1. Odklon povprečne temperature zraka oktobra 2021 od povprečja tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010

Odklon temperature zraka od povprečja obdobja 1981–2010 je na državni ravni znašal $-1,1$ °C. Po štirih zaporednih nadpovprečno toplih oktobrih spada letošnji oktober med približno 18 najhladnejših od leta 1961. V tem obdobju je bil do sedaj daleč najhladnejši oktober 1974, z odklonom $-4,6$ °C, naslednji najhladnejši, oktober 2003, je imel odklon $-2,4$ °C. Najtoplejši je bil oktober 1966, z odklonom $3,0$ °C, zelo tesno pa mu sledi še oktober 2001 ($2,9$ °C). V tem tisočletju je bilo 13 oktobrov s pozitivnim in osem z negativnim odklonom temperature. Temperaturni odklon letošnjega oktobra je bil največji v jugovzhodni Sloveniji, kjer je znašal med $-1,5$ °C in $-2,0$ °C, v južni ter delih vzhodne in osrednje Slovenije in severu Prekmurja pa med $-1,0$ °C in $-1,5$ °C. V delih Štajerske in na zahodu je bil odklon manjši, med $-0,5$ °C in $-1,0$ °C. Glede na temperaturni razpon v obdobju 1981–2010 je bil oktober na zahodu in v severni tretjini države normalno topel (med prvim in tretjim kvartilom), v osrednji Sloveniji in v večjem delu jugovzhoda pa hladen (med prvim decilom in prvim kvartilom). Linearni trend v obdobju po letu 1961 znaša za oktober okrog $0,25$ °C/desetletje in je statistično

značilen. Oktobri so bili pred letom 1981 običajno hladnejši od povprečja, po tem letu pa temperatura v oktobrih vztrajno narašča.

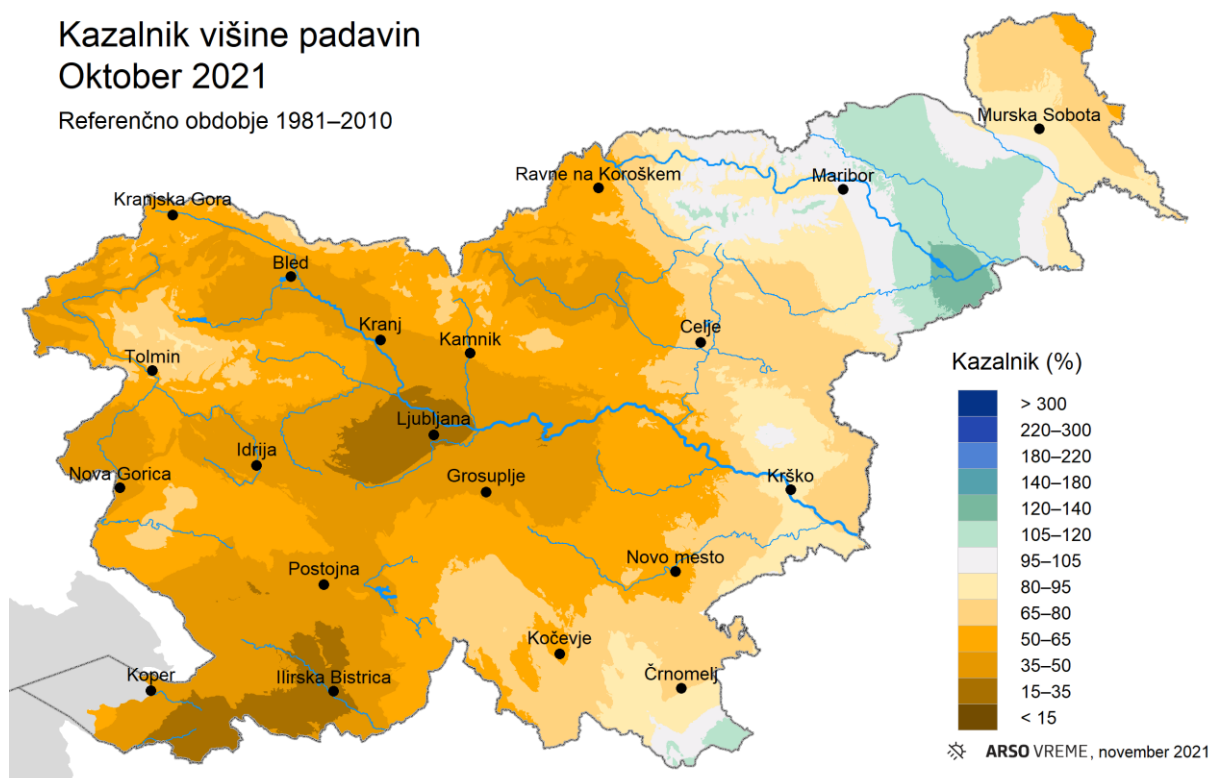

Slika 2. Odklon povprečne temperature zraka v oktobrih 1961–2021 od povprečja tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Z rdečo so označeni nadpovprečno topli meseci, z modro hladnejši od povprečja. Letošnji oktober je označen s temnejšo barvo.

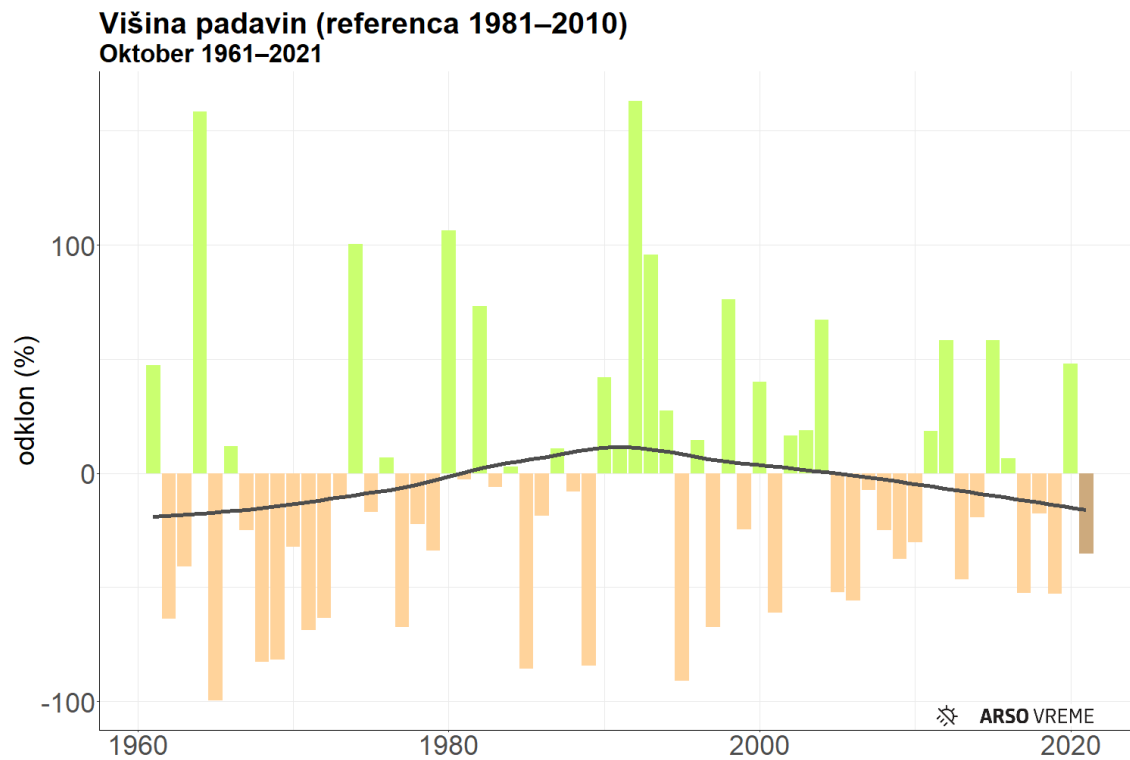
Padavin je bilo glede na kazalnik višine padavin manj od povprečja skoraj povsod, razen v Slovenskih goricah in majhnem delu Bele krajine, kjer jih je bilo nadpovprečno, in Pohorja, kjer jih je bilo okrog povprečja. Kazalnik višine padavin na ravni države glede na referenčno obdobje 1981–2010 je bil okrog 65 %, kar uvršča oktober 2021 med dvajset najbolj suhih po letu 1961. V tem obdobju je bil najmanj namočen praktično popolnoma suh oktober 1965, s kazalnikom 0 %, sledil mu je oktober 1995, s kazalnikom 9 %. Najbolj namočen je bil oktober 1992, s kazalnikom 263 %. Prostorsko je bil oktober 2021 najbolj suh v osrednji in delih jugozahodne Slovenije, kjer je kazalnik znašal med 15 in 35 %, najbolj pa je bil namočen v Slovenskih goricah in delu Bele krajine, kjer je kazalnik znašal do 120 %, v delu Slovenskih goric in Haloz pa tudi okrog 140 % (npr. Cirkulane 141 %). Glede na razpon oz. pogostost padavin v obdobju 1981–2010 je bilo suho (med prvim decilom in prvim kvartilom) na jugozahodu, severozahodu in v osrednjem delu države, drugod pa običajno namočeno (med prvim in tretjim kvartilom). Do začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja se je količina padavin oktobra v povprečju povečevala, po tem pa se zmanjšuje. V zadnjem tisočletju je bilo 13 oktobrov pod in osem s kazalnikom padavin nad vrednostjo dolgoletnega povprečja.

Kazalnik višine padavin Oktober 2021

Referenčno obdobje 1981–2010

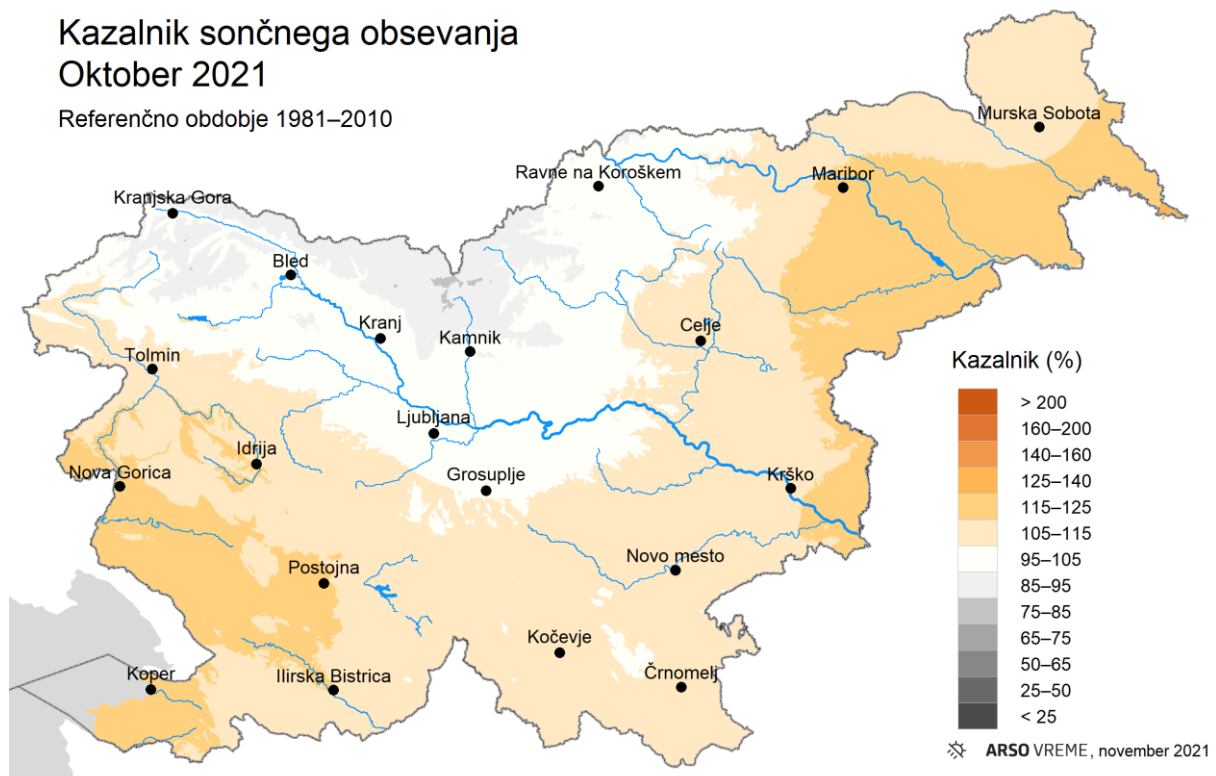

Slika 3. Kazalnik višine padavin oktobra 2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010

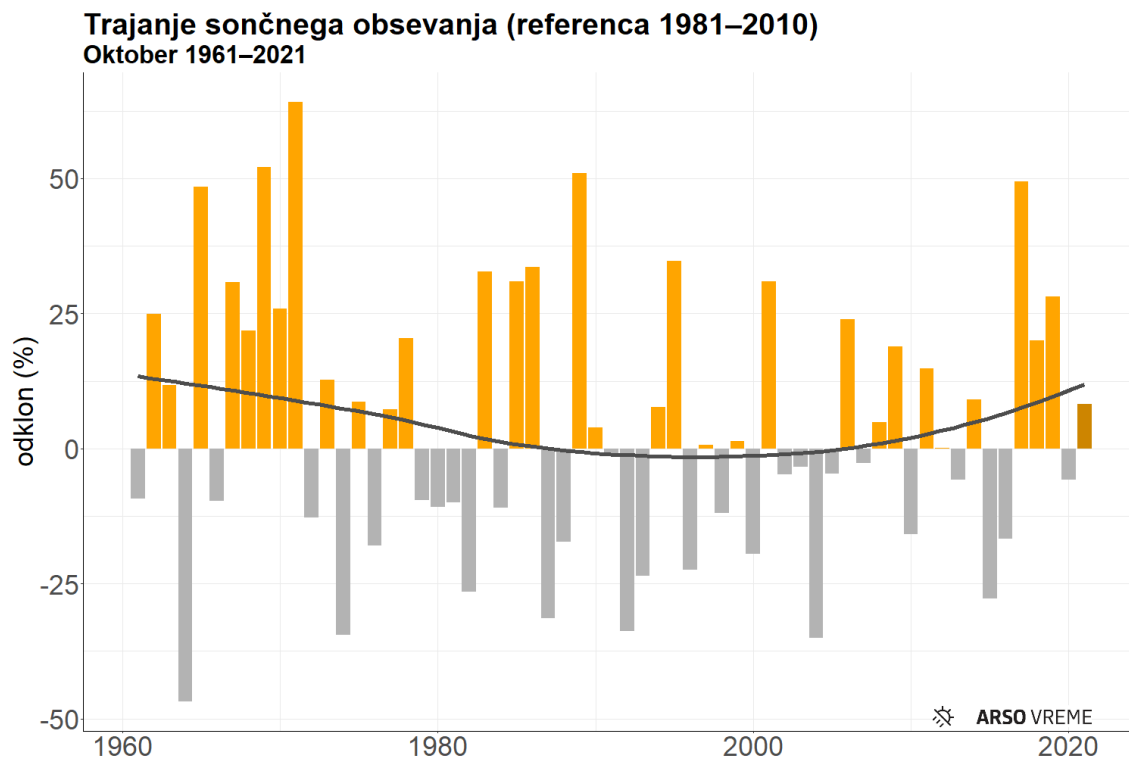
Slika 4. Relativni odklon višine padavin v oktobrih 1961–2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Z zeleno so označeni nadpovprečno, z rjavo pa podpovprečno namočeni meseci. Letošnji oktober je označen s temnejšo barvo.

Letošnji oktober je bil po kazalniku trajanja sončnega obsevanja nadpovprečno osončen. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja glede na primerjalno obdobje 1981–2010 je na državni ravni znašal 108 %, kar letošnji oktober uvršča na 25. mesto po letu 1961, torej v osrednjo tretjino po osončenosti. V tem času je bil najbolj osončen oktober 1971, s kazalnikom 164 %, najmanj pa oktober 1964, s kazalnikom 53 %. Regionalno je bilo največ sonca (relativno na dolgoletno povprečje) v jugozahodni in severovzhodni Sloveniji, nekoliko manj v preostali južni polovici države, približno povprečno v osrednji Sloveniji in podpovprečno na severu. V povprečju je osončenost oktobrov do konca prejšnjega tisočletja padala, nato pa ponovno narašča. V tem tisočletju je bilo 11 oktobrov nad in deset s kazalnikom osončenosti pod vrednostjo dolgoletnega povprečja 1981–2010.

Slika 5. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja oktobra 2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Zemljevid je shematičen, ker je narejen na osnovi majhnega števila podatkov.

Po mesečni statistiki temperature zraka in višine padavin je bil letošnji oktober na ravni države najbližji oktobrom 1978, 1963 in 1970. Vremenski potek in regionalne razmere so se med omenjenimi meseci seveda razlikovali. Zemljevide odklonov za izbrane spremenljivke najdete na povezavi <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/current/archive/monthly-charts/>.

Slika 6. Relativni odklon trajanja sončnega obsevanja v oktobrih 1961–2021 glede na povprečje tridesetletnega referenčnega obdobja 1981–2010. Z oranžno so označeni nadpovprečno, s sivo pa podpovprečno osončeni meseci. Letošnji oktober je označen s temnejšo barvo.